

Marjolijn van den Berg (HKU) en Debbie Straver (HKU):

Een ander perspectief: artistieke methodes in complexe vraagstukken

Workshop en stand VNG Kennisdag 30 juni 2025 in 's Hertogenbosch

Tijdens deze workshop onderzochten deelnemers hoe artistieke schrijfmethodes kunnen bijdragen aan reflectie op goed bestuur. We gebruikten schrijven niet als verslaglegging, maar als artistieke onderzoeksmethode: een manier om ruimte te geven aan andere perspectieven, emoties en ervaringen die in beleid vaak onderbelicht blijven.

Deelnemers kregen 2 casussen uit het gemeentelijke werkveld voorgelegd: een speeltuin die moet wijken voor woningbouw, of het stopzetten van een sportregeling voor jongeren. Via creatieve schrijfoopdrachten als dagboekfragmenten, perspectiefverkenning en fictieve briefwisselingen, verkenden deelnemers de situatie door de ogen van anderen: bewoners, kinderen, objecten als de sporttas, of systemen als de begroting of 'de toekomst'.

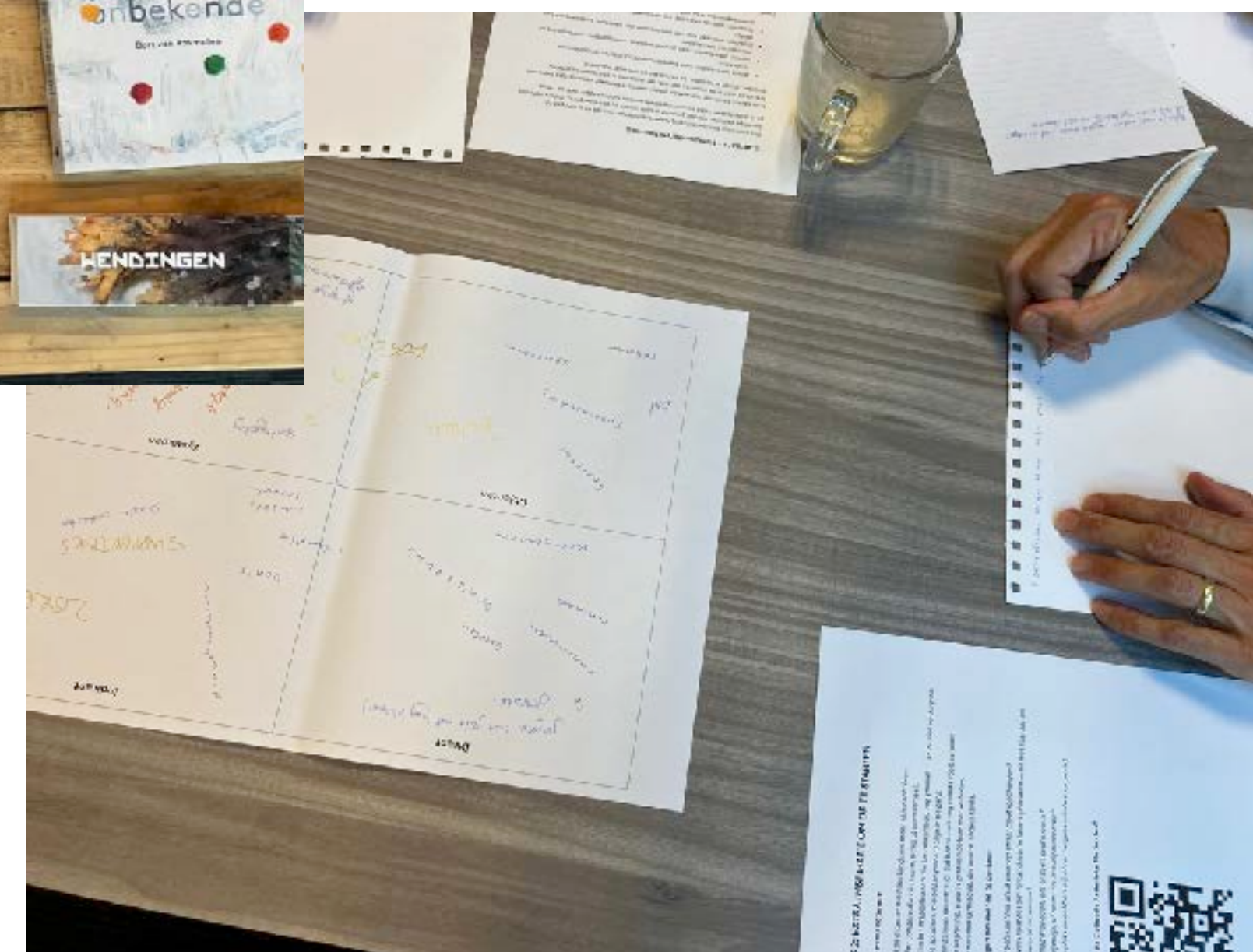
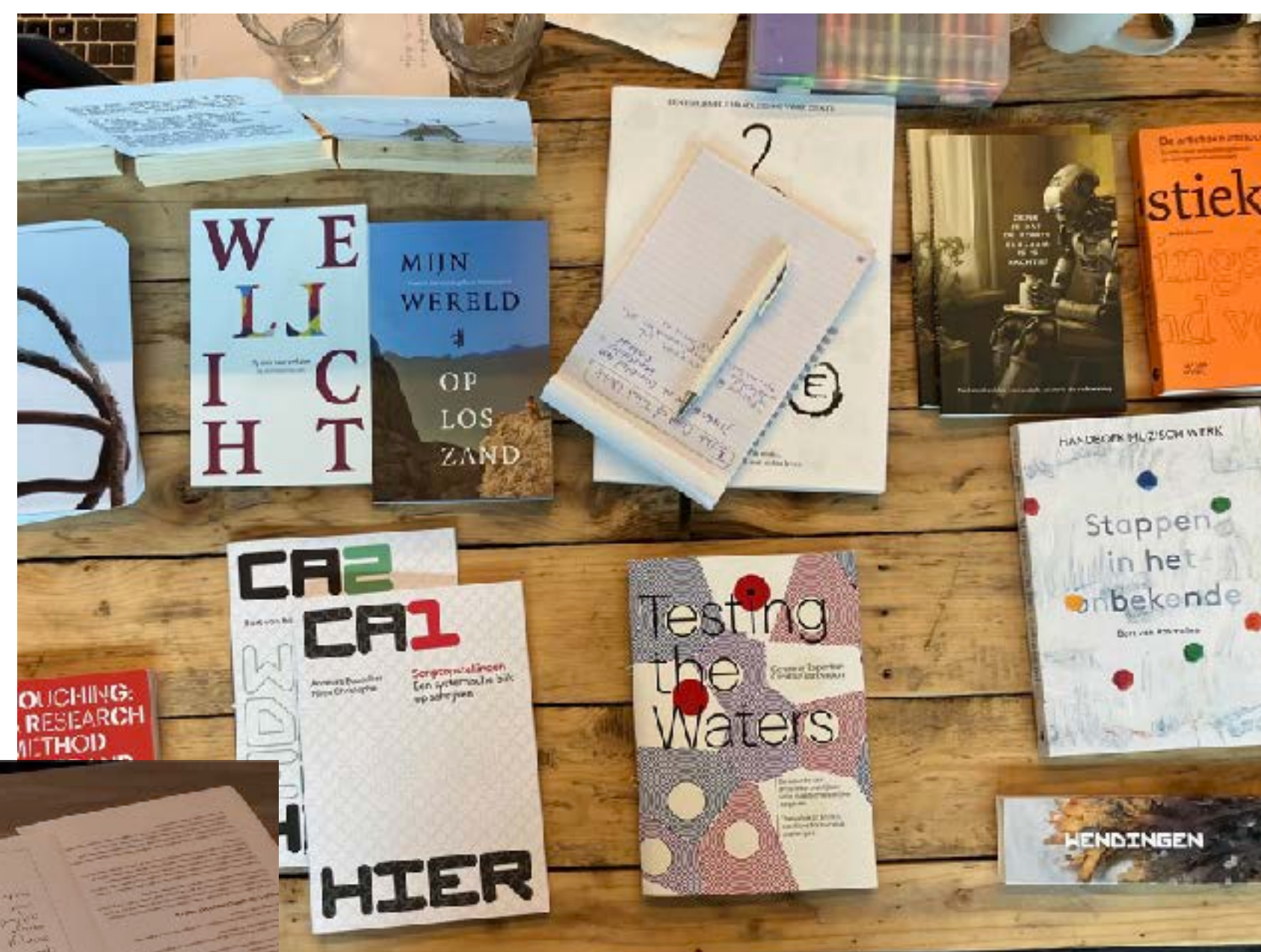
De intentie van deze workshop was om meerstemmigheid te oefenen, empathie te verdiepen en bestuurlijke reflexen even op pauze te zetten. Door in de huid te kruipen van een ander – en daarover te schrijven – ontstond er ruimte voor reflectie op de vraag: Wie horen we als we beleid maken, en wie niet?

De opdracht was een variant uit de Collectie Artistieke Methodes van het platform kunst ≈ onderzoek.

edu.nl/tum8e

collectie
artistieke
methodes

onderzoek

kunst

contact: debbie.straver@hku.nl en marjolijn.vandenberg@hku.nl
lectorenplatform kunst ≈ onderzoek: kunstenonderzoek@gmail.com

HKU

Het platform kunst~onderzoek is vanuit de lectoraten een **Collectie Artistieke Methodes** (de CAMs) gestart, als eigenzinnige bijdrage aan de Key Enabling Methodologies (KEMs). Het is een inventarisatie van methoden die binnen een artistiek maakproces of in maatschappelijke vraagstukken kunnen worden ingezet. Elke methode is voorzien van praktijkvoorbeelden, literatuursuggesties en oefeningen om te gebruiken in het onderwijs en als (beginnend) onderzoeker. De eerste beschreven methodes uit de Collectie Artistieke Methodes zijn via de QR-code te vinden. Blader er doorheen, print ze uit, en ga ermee aan de slag!

Meer weten over het platform? www.kunst-onderzoek.nl of volg ons op LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/kunst-onderzoek/>

kunst

artistieke methodes in maatschappelijke opgaves

onderzoek

COURT FOR INTERGENERATIONAL CLIMATE CRIMES

Jonas Staal, Framer Framed, 2021-2022, Amsterdam

- fotograferen
- schrijven
- mapping
- luisteren
- scoring
- methode
- kunst
- onderzoek

methode
methode
methode
methode
methode
methode
methode
methode

DE MEEST GEBRUIKTE 'DAKLOZENFOTO' VAN NEDERLAND...

OPNIEUW ...GESCHOTEN

BEEELDDEPOT

Bouwdepot i.s.m. Fontys lectoraat Designing Journalism

luisteren

kunst
onderzoek

LISTENING: A RESEARCH METHOD IN ART AND DESIGN

Lectoraat Design (KABK)

**WHERE DOES
A SOUND END
AND ITS MEMORY
BEGIN?**

LISTENING: A RESEARCH METHOD IN ART AND DESIGN

Christine Hvid, lectoraat Design (KABK)

fotograferen

kunst
onderzoek

RECHT

Een beetje achteloos leek dit stopcontact te zijn geplaatst. Het zat scheef, maar ik had een camera dus zette ik het recht.

Bekijk *Recht*

Gepubliceerd op 4 apr. 2014

MIS

Voorbij het bordje waarop stond dat ik geen toegang had, liep ik verder naar beneden. Ik kwam in de kelder. Ook hier was een omslag in de sfeer. Het was

Bekijk *Mis*

Gepubliceerd op 4 apr. 2014

OMA

Een bewoner had deze kaars op haar nachtkastje staan. Ze was met trots aan het vertellen over haar kinderen en kleinkinderen aan de hand

Bekijk *Oma*

Gepubliceerd op 4 apr. 2014

EEN KANT

Deze scherm is aan een kant mooi groen geweid, maar wanneer je de andere kant bekijkt zie je de lopers over het oude verlaag lopen.

Bekijk *Een kant*

Gepubliceerd op 4 apr. 2014

ETIJE

Meerdere dingen heb ik inmiddels gezien over bewoners die hun leventje leiden in het blauwborgje. Ik begin me af te vragen hoe het

Bekijk *Etje*

Gepubliceerd op 4 apr. 2014

AANWEZIGHEID VAN AFWEZIGHEID

Dit beeld blijft me intrigeren. Er is niks, het lijkt bijna een beetje troosteloos. De omgevallen gravenbak, de verwoorde parool, een omgetaagde boom.

Bekijk *Aanwezigheid van afwezigheid*

Gepubliceerd op 4 apr. 2014

IVYNIJL

ook in de zorg meegaan met de tijd... nieuwe methodes en meegaan met het computertijdperk. Moeie innovaties, voor de veiligheid en

OUDE EN AFGEHINT

En nu kwam ik in ruimtes waar ik nog niet eerder was geweest, de oude keuken waar vroeger voor velen werd gekookt. Na de verbouwing kreeg elke woning

TIJDOOS

Overal zie ik deze dingen. Dan denk ik, alweer? Echt? Nee, nep. Het blijft me altijd een raadsel waarom deze dingen bestaan. Het is niet alsof er

WISSE

Dit was mijn droom geweest als kind. Overal knopjes. Maakt niet uit wat het doet, zolang het maar aan en uit kan. Ik geloof dat ik mijn fascinatie als kind

WISSE

Misschien was ik even zat van de sfeer die hing in het tehuis; de gesprekken met bewoners, het akelige gevoel dat ik kreeg wanneer ik mensen zag zitten

WISSE

Een gat in de muur. Boven in de hoek van een ruimte waar kleding van de bewoners werd gewassen en gedroogd. Misschien had er ooit een pijp

ANDERS BELICHT

Lectoraat Image in Context, Hanze

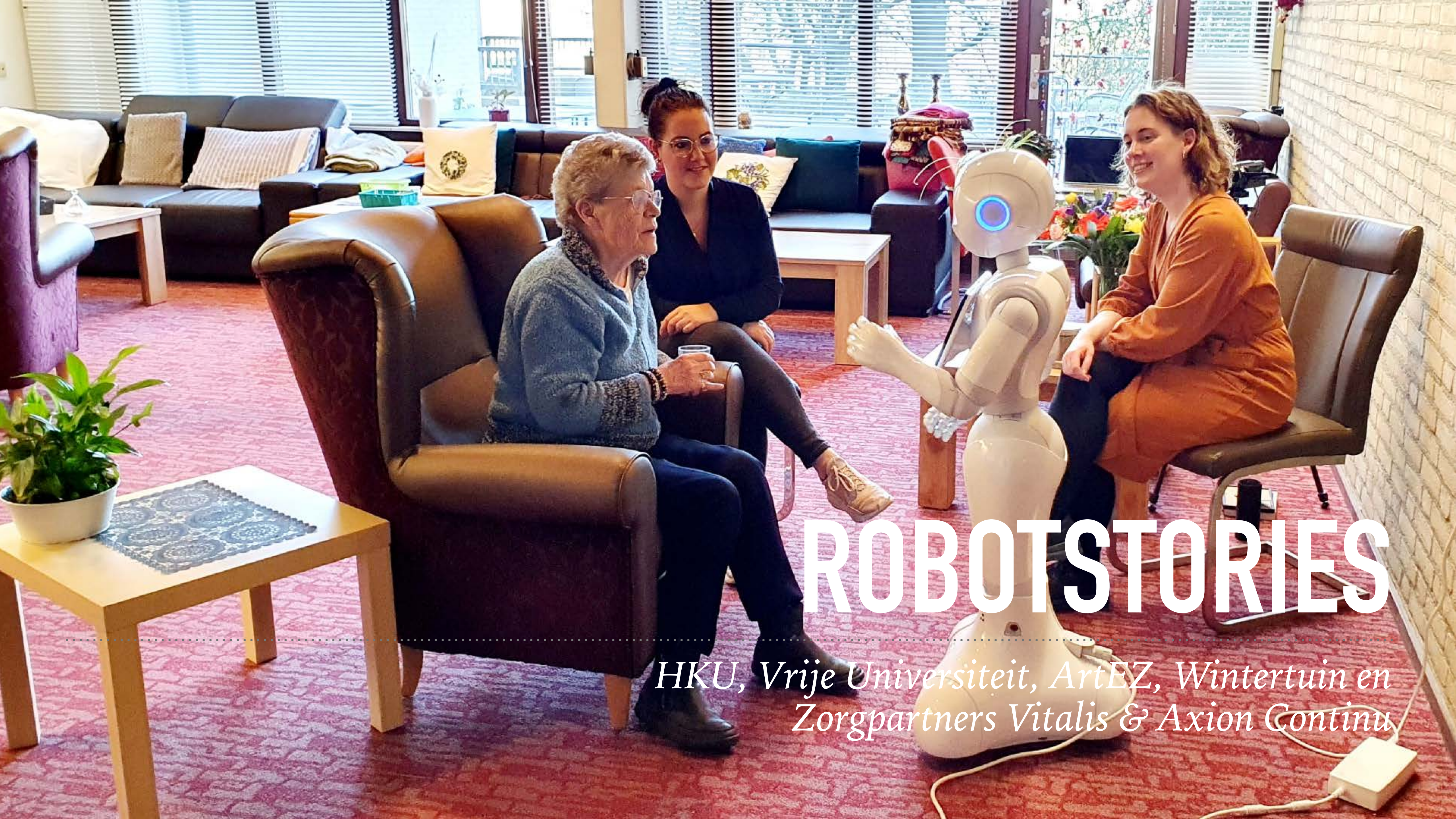
schrijven

kunst onderzoek

Toekomstbeelden over sociale robots in de ouderenzorg

A white humanoid robot with a glowing blue eye is sitting on the floor, interacting with three people in a living room. An elderly woman in a blue sweater is sitting in a brown leather armchair, holding a glass. A younger woman in a black top is sitting next to her. Another woman in an orange top is sitting on a black chair to the right, smiling at the robot. The room has a red patterned carpet, a wooden coffee table, and large windows with blinds in the background.

ROBOTSTORIES

*HKU, Vrije Universiteit, ArteEZ, Wintertuin en
Zorgpartners Vitalis & Axion Continu*

WERELD

OP

LOS

ZAND

IN SEARCH OF STORIES

HKU en AMC met ondersteuning KWF

aan

Op zoek naar verhalen
DE TENTOONSTELLING

I

C

H

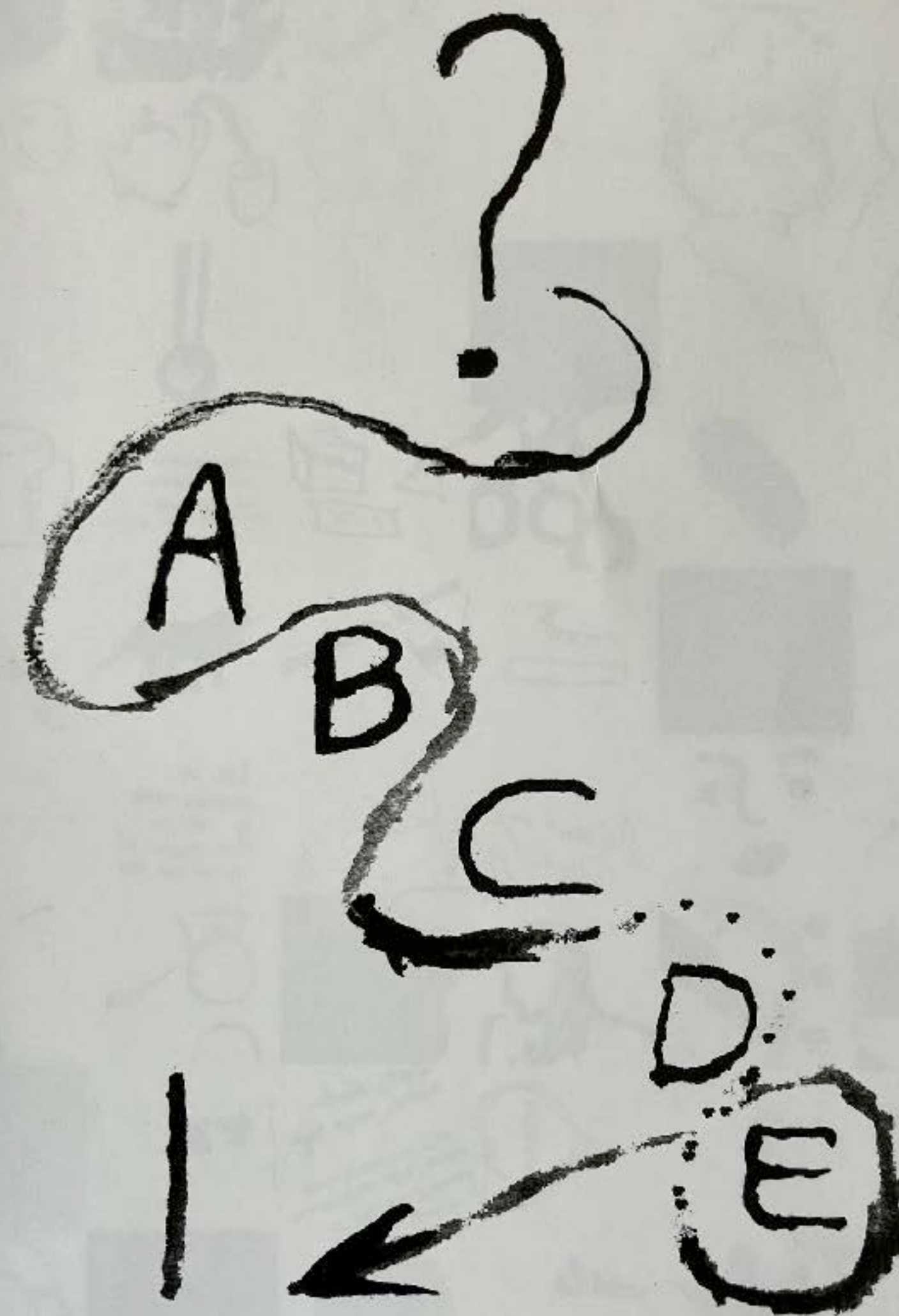
T

scoring

kunst
onderzoek

EEN INFORMELE HANDLEIDING VOOR ZIEKTE

Vaardigheden, tips & tricks,
voor en door mensen die met ziekte leven

AN ATTEMPT TO DEVICE A DEMOCRATIC ASSEMBLY

Danae Theodoridou, Fontys lectoraat Artistic Connective Practices

A group of people are seated in a modern room with a high, geometric ceiling. They are all raising their hands, suggesting a democratic assembly or a voting process. The room has large windows with white curtains and a wooden wall in the background. The text "AN ATTEMPT TO DEVICE A DEMOCRATIC ASSEMBLY" is overlaid in large, white, bold letters.

AN ATTEMPT TO DEVICE A DEMOCRATIC ASSEMBLY

Danae Theodoridou, Fontys lectoraat Artistic Connective Practices

A man with short grey hair, wearing a dark blue sweater, sits on a green armchair. He holds a cardboard sign with architectural drawings. Behind him are several other cardboard signs with handwritten text: 'I/WE just NEED a little BREAK', 'WHO is...', and 'I/WE'. To his left is a large potted plant on a black stand, and to his right is another potted plant on a wooden stand. The background is a white wall with a large window.

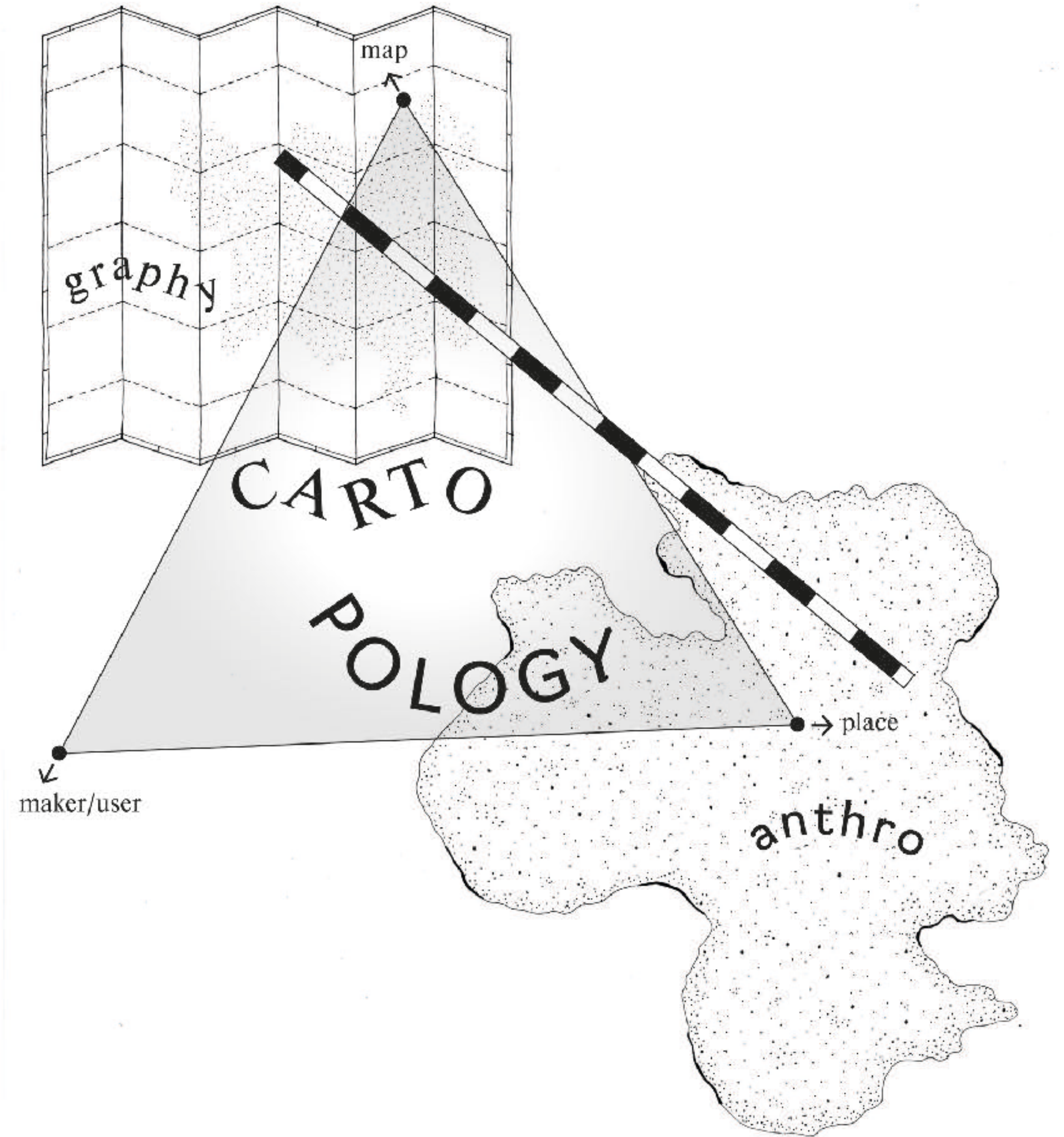
PERFORMING WORKING

Philippine Hoegen, PD Kunst + Creatief (HKU)

mapping

kunst
onderzoek

DE GROENE LOPER (MAASTRICHT)

Caretopology, lectoraat What Art Knows, Zuyd

NAAM:

de Kerk Staat in het Midden

BESCHRIJVING:

*Wat gebeurt er hier veel!
Met het Trefcentrum, een
collectieve stadstuin, de meest
open kerk van Maastricht
Oost (wellicht van heel
Maastricht), de voedselbank
en binnenkort ook een
kindcentrum moet dit wel de
meest hartverwarmende plek
van de Groene Loper zijn. Het
leeuwenpleintje ontpopt zich
tot hondenontmoetingsplaats
waar pitbulls en labradoodles
gretig aan elkaar snuffelen.
Braakliggend terrein biedt
zelfs honden een plek om
mensenbisschen te helpen
geleegd kan worden. De
Wittevrouwenveld staat hier
heel natuurtje aan.
Groene Loper, de vraag is wat
de nieuwbouw in
Wyckerpoort, aan de
westzijde, voor deze plek gaat
betekenen. Weet het de meest
democratische plek van de
Groene Loper te blijven?*

Professor Cobbenhagenstraat

Voltastraat

Lourdeskerk

Lourdesplein

Monseigneur Beelpad

Leeuwenplein

Theresiaschool

WITTEVROUWENVELD

James Wattstraat

■ Vaak gehoord op en rond de Groene Loper:
"Wittevrouwenveld was een achterbuurt."

■ De Voltastraat gaat er niet op vooruit.
Steeds meer leegstand en een minder kwalitatief aanbod.

■ Wittevrouwenveld opent zich hier echt tot op de Groene Loper.

■ Toen deze fysiotherapie-praktijk nog op de Scharnerweg zat, hadden ze een veel
minder brede praktijk dan nu. Door de nieuwe locatie komen er andere
patiënten en behandelen ze er een breed scala: van psychosomatische en leefstijl
gerelateerde klachten tot hardloophlessures, maar ook faciliteren ze sport- en
beweegactiviteiten voor senioren uit de buurt.

■ Op het Leeuwenpleintje komen inmiddels even veel Golden Retrievers en
Labradoodles als Staffords en Pitbulls.
De potentie van dit plein wordt steeds beter zichtbaar.

■ Vlak nadat de tunnels in gebruik zijn genomen is een Tai Chi docent les gaan
geven in de publieke ruimte rondom de Groene Loper. Dit doet hij nog steeds,
zo'n twee keer per week.

■ Een inwoner uit Wittevrouwenveld maakt dagelijks een ommetje via de Groene
Loper met 'Dikke', zijn hond die braaf achter hem aan sjokt. 'Dikke' is vast zijn
bijnaam.

■ Oude en nieuwe bewoners en bewoners van de
tijdelijke stadstuin.

■ Voor de bewoners is overlast door hardloopers of sluitende een
overlastige plek. Vraag wat er tegenover het gebied wordt gebouwd. Maar is het
projectbureau toch mee bezig?

METGEZEL:

*Dat de stadstuin hier niet kan blijven begrijpt ook de meest fanatieke thinier.
Het is alweer maar een tijdelijke plek gezien moeten worden. Leren dan ruimte
langs de Groene Loper? En wat komt er voor in de plaats? Zal de
ontwikkeling op dit terrein en het geplande kindcentrum evenveel warmte,
solidariteit en zorgzaamheid schenken? Aan de initiatiefnemers om
dat waar te maken, want het Projectbureau A2 houdt op te bestaan.*

DE GROENE LOPER (MAASTRICHT)

Caretology, lectoraat What Art Knows, Zuid

SIA-SPRONG groepen

- Verbeelding in Transitie
- Creating Cultures of Care
- Systemisch Co-Design

kunst

onderzoek

Hoe zorgen we met en voor elkaar in de toekomst?

Transitie van zorg naar zorgzaamheid, vanuit perspectief van de kunsten en de kracht van ontwerp.

onderzoek

FORUM*

reliable in

Creating
Cultures
of Care

HKU

UvH

UvA

UvW

Fontys

UvL

Creating Cultures of Care

10 CARE-labs

Co-creative Artistic Research Ecology-labs

Plekken waar kunstenaars en ontwerpers, samen met patiënten, bewoners, professionals, beleidsmakers, studenten en onderzoekers **leren en samenwerken aan nieuwe concepten en praktijken van zorg.**

Meaningful Music in health Care

DeMensplek

In Search of Stories

Concerns in CARE-labs

EEN ZORGZAME BLIK

- In Creating Cultures of Care werken we in CARE-labs. Als overkoepelende thema's hierin hebben een aantal concerns geformuleerd. Hoe resoneren deze met de praktijk van beleidsmakers, ambtenaren en anderen hier aanwezig?
- *Hoe spelen deze concerns in jullie praktijk een rol? Welke herken je? Spelen er bij jullie nog andere concerns? Welke zou je vanuit een ander perspectief of benadering willen verkennen?*
- *Zou je willen onderzoeken wat artistieke methodes hierin kunnen betekenen?*

kunst

Platform for
Research through
the Arts and
Sciences

Route
Kunst

News
Information
Newsletter
LinkedIn

onderzoek